

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

Съвет по образование към президента на Република България
„Качество на образованието и пазар на труда“

30.04.2015 г.

I. ПРОФЕСИОНАЛНО И ДУАЛНО ОБУЧЕНИЕ

Системата на професионалното образование в България има отговорната задача да осигури качествено професионално обучение в професионалните гимназии, но това не може да се реализира пълноценно, ако подготовката не се осъществява във взаимодействие с бизнеса, като по този начин се осигурява и връзката с пазара на труда.

На първо място за осигуряването на устойчиво сътрудничество между институциите, професионалните гимназии и бизнеса е необходимо да бъде факт съответното нормативно регламентиране. В значителна степен това се постигна чрез извършените изменения и допълнения през 2014 г. в Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). Регламентира се валидирането на професионални знания, умения и компететности, придобити по неформално обучение или самостоятелно учене, обучението чрез работа (дуалното обучение), осигуряването на качеството на професионалното образование и обучение, кредитната система и създаването на списък със защитени от държавата професии. Чрез промените в ЗПОО се прецизираха функциите на министерствата, общините и на социалните партньори, отнасящи се до професионалното образование и обучение.

За осигуряването на качеството на професионалното образование и връзката с пазара на труда роля изпълнява и приетата от Министерския съвет Стратегия за развитие на професионалното образование и обучение. Стратегията е разработена в съответствие с целите на Стратегията „Европа 2020“ и приоритетните области на въздействие са:

1. Осигурява качество и ефективност на професионалното образование и обучение.
2. Подобряване възможностите за достъп до професионално образование и обучение.
3. Реализиране професионалното образование и обучение в контекста на ученето през целия живот.
4. Засилване участието и отговорностите на всички заинтересовани страни за осигуряване на кадри с необходимата за икономиката квалификация.

Средствата за изпълнение на стратегията ще се осигуряват от държавния бюджет чрез бюджетите на отговорните за изпълнение на стратегията институции, със средства от Европейските фондове, както и чрез дарения, спонсорство и други източници. Предстои представянето с оглед неговото приемане на двугодишен план за изпълнение на дейностите във времеви график, с посочване на институциите, източници на финансиране и очакваните резултати. Предвижда се актуализация на плана на всеки две години с отчитане на постигнатите резултати и при необходимост въвеждане на мерки за подобрене на изпълнението.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

В ход е и разработването на поднормативната уредба. Утвърдена е Наредба за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компететности. Разработени са проекти на наредби за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение) и за осигуряване качеството на професионалното образование и обучение.

Обучението чрез работа (дуално обучение) е специфична форма на професионално обучение за придобиване на професионална квалификация, което се организира въз основа на партньорство между един или няколко работодатели и институция за професионално образование и обучение. В проекта на Наредбата целта на партньорството се изразява в разпределението на отговорностите и по-тясната връзка между институциите и работодателите, което ще доведе до по-добра подготовка, придобиване на опит и практически умения и реализация на обучаемите в системата на професионалното обучение в съответствие с търсенето и нуждите на пазара на труда.

Обучението чрез работа съчетава обучение в реална работна среда под ръководството на наставник в предприятие и обучение в професионална гимназия, професионално училище, професионален колеж или център за професионално обучение.

Обучението чрез работа ще се осъществява по прием, заявен от работодателя по съвместно разработени критерии от него и институцията за професионално образование и обучение, след проведена информационна кампания за популяризиране на обучението.

Учениците в XI и XII клас и лицата, навършили 16 години, ще придобиват статут на обучавани лица в обучение чрез работа след сключване на трудов договор с работодател при условията и по реда на Кодекса на труда. Обучението чрез работа ще се провежда по учебен план и учебни програми или модули за теория и практика на професията, разработени съвместно от учителите и наставниците като представители на работодателите в съответствие с резултатите от ученето, определени в държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професията.

Проектът на Наредбата за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение) е публикуван на интернет страницата на МОН за обществено обсъждане и постъпилите бележки, становища и предложения по проекта на акта се отразяват и предстои предоставянето на министъра за подпис.

Проектът на Наредба за осигуряване качеството на професионалното образование и обучение урежда условията и реда за разработване на вътрешна система за качеството на професионалното образование и обучение (ПОО) в институциите по чл. 9, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). С проекта са определени принципите за осигуряване на качеството, условията и реда за разработване на вътрешна система за осигуряване на качеството на ПОО, изискванията към институциите за усъвършенстване на процесите за управление на качеството, условията и реда за измерване на постигнатото качество, което се осъществява ежегодно чрез самооценяване.

Вътрешната система за осигуряване на качеството включва политиката и целите по осигуряване на качеството, органите за управление на качеството и правомощията им, правилата за нейното прилагане, годишен план-график за провеждане на дейностите по самооценяване, условията и реда за измерване на постигнатото качество чрез самооценяване.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

Измерването на постигнатото качество на ПОО се осъществява от институциите чрез прилагането на процедури по критерии и съответния инструментариум към тях за провеждане на дейностите по самооценяването. Критериите и показателите към тях, по които се осъществява самооценяването, са определени в две приложения към Наредбата – Приложение № 1 за критериите по области на оценяване и показатели за измерване на постигнатото качество в училищата по чл. 9, ал. 1 от ЗПОО и Приложение № 2 за критериите по области на оценяване и показатели за измерване на постигнатото качество в центровете за професионално обучение. Постигнатото качество се определя чрез крайна оценка, която се формира от сбора на получените точки по всички критерии, определени в двете приложения, като в проекта на Наредбата са определени количествените и качествените равнища на тази крайна оценка на постигнатото качество.

С проекта на Наредбата се регламентират и методическото подпомагане, и мониторингът за разработване и функциониране на вътрешната система за осигуряване на качеството.

Разработването на проекта на Наредба за осигуряване качеството на професионалното образование и обучение се осъществи при активното участие на Министерството на труда и социалната политика, Българската стопанска камара, Асоциацията на индустриалния капитал в България, Българската търговско-промишлена палата, КНСБ, КТ „Подкрепа“, НАПОО. Всички бележки и предложения са обсъдени на заседанията на междуведомствената работна група и са отразени по целесъобразност. Проектът на Наредбата беше предоставен на Министерството на труда и социалната политика, на Министерството на икономиката, на Министерството на културата, на Министерството на младежта и спорта и на Министерството на земеделието и храните за предварително съгласуване. След отразяването по същество на постъпилите бележки и предложения проектът на Наредбата ще се публикува на интернет страницата на МОН за обществено обсъждане.

Важна предпоставка за осигуряване качеството на професионалното образование с цел пълноценна реализация на завършващите ученици на пазара на труда е и изпълняваният от МОН проект „Управление за ефективно професионално образование“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Изпълнението на проекта са принос към прилагане на препоръките на ЕС в сферата на професионалното образование и обучение (ПОО), насочени към разработване на Национална квалификационна рамка, въвеждане на система за осигуряване на качеството, въвеждане на кредитна система в ПОО, въвеждане на система за признаване на неформално и самостоятелно придобити компетентности и др.

Общата цел на проекта е разработването и въвеждането на Единна система за управление на професионалното образование (ЕСУПО) в Република България. За нейното постигане в рамките на проекта са разработени и се тестват:

- система от индикатори и показатели за измерване ефективността на професионалното образование;
- модел и инструментариум за изграждане на ЕСУПО;
- механизми за поддържане и развитие на ЕСУПО;
- уеббазирана платформа.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

Чрез разработената система от индикатори и показатели за измерване ефективността на професионалното образование и изградената Единна система за управление на професионалното образование се запълва една празнота в сега действащата система, а именно – създаване на система за обективно оценяване на постигнатите резултати и осъществяване на обратна връзка. Дейностите от проекта ще подпомогнат за децентрализиране на процесите чрез формиране на управленски умения и „сваляне и решаване на проблемите на ниво, най-близко до възникването им”. От една страна, проектът е с национален характер, тъй като се очаква чрез предвидените информационни дейности, насочени към широката общественост на всички нива, да се подпомогне формиране на култура по качеството като основа за развитие на управленски умения. От друга страна, Единната система за управление на професионалното образование ще бъде въведена във всички професионални гимназии от цялата страна. Изпълнението на проекта съответства на стратегическите насоки в развитието на образователните и социалните политики на отговорните български институции, залегнали в разработването на Националната програма България 2020.

За осигуряване на устойчиво сътрудничество между институциите, учебните заведения и бизнеса с цел повишаване качеството на професионалното образование и реализацията на пазара на труда е изпълняваният проект по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ – „Ученически практики“. През учебната 2013/2014 г. успешно са приключили обучението си на реално работно място във фирма 18 838 ученици с 2753 наставници от бизнеса и 2485 учители и директори от професионалните гимназии. През настоящата учебна година са включени 16 000 ученици.

Вече е факт стартирането на проект „Швейцарска подкрепа за въвеждането на принципите на дуалното обучение в системата на българското професионално образование“ по Българо-швейцарската програма, свързан с въвеждане на елементи на дуално образование и с активното участие на бизнеса. Проектът се изпълнява в периода 2014-2019 г. Целта е създаване на национален модел и капацитет за дуално обучение в професионалното образование. Предвижда се разработването на учебни планове и програми за дуално обучение и обучение на обучители – учители от професионалните училища и наставници от бизнеса.

Сътрудничеството между институциите, учебните заведения и бизнеса следва да бъде устойчиво и при изпълнението на мерките за преодоляване на безработицата при младежите, а именно:

- изпълнението на приетата от Министерския съвет Стратегия за предотвратяване на преждевременното отпадане от училище и на план за изпълнението ѝ;
- изпълнението на проекти по ОП РЧР, насочени към:
  - валидиране на компетентности, придобити по пътя на неформалното обучение и самостоятелното учене;
  - ограмотяване на възрастни и придобиване на компетентности, които да им осигурят възможност за продължаване във формалното образование или за придобиване на професия.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

II. НОВИ МОДЕЛИ НА ФИНАНСИРАНЕ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ

Сега **действащият модел на финансиране** е слабото място на цялата система на висшето образование. Това, от една страна, се дължи на хроничния недостиг на ресурси, залагани в националните бюджети и антикризисните политики. От друга страна обаче, дори и наличните ресурси не се използват ефективно (част от тях се губят поради високата външна образователна миграция – на студенти и преподаватели и на талантиливи учени).

Наред с неефективното използване на наличните средства проблем е и **недостатъчната прозрачност и публичен контрол** върху начина на използването на материалните (включително и финансовите) ресурси. Липсват и възможности и целенасочени усилия за осигуряване на разнообразни извънбюджетни източници за финансиране, включително от стопанска дейност и комерсиализация на научни резултати.

Държавната субсидия доскоро се разпределяше единствено въз основа на броя на приетите студенти и въпреки че през последните три години се изпълнява законовото изискване, при финансирането да се взема предвид и качеството на образованието, над 90% от размера на субсидията продължава да зависи от броя на студентите. Този принцип води до уравниловка и **начинът за разпределяне на финансирането не стимулира постигането на по-високо качество** на предлаганото образование.

Не се стимулира развитието на стратегически важните за страната професионални направления и специалности. Такива са както приоритетните за нуждите на икономиката и на пазара на труда професионални направления, така и специалностите, които трябва да бъдат защитени, защото не са атрактивни за кандидат-студентите, а са необходими за страната.

Сегашната регламентация не допуска развиването на стопанска дейност от ВУ, което е пречка пред създаването на спин-оф фирми и реализирането на технологичен трансфер.

Налице е и отсъствието на достатъчни финансови стимули за студентите за по-високи постижения. Необходимо е да се въведат такива стимули чрез диференциране на размера на стипендиите или чрез създаване на облекчения при изплащането на студентските кредити.

Основните предизвикателства, свързани с действащия модел за финансиране, са:

1. Недостатъчна ефективност и прозрачност на начина за използването на финансовите ресурси.
2. Недостатъчно финансиране на системата за висше образование.
3. Липса на стимули за повишаване на качеството и за постигане на високи резултати, както и за развитие на стратегически за страната професионални направления и специалности.
4. Липса на достатъчни стимули за студентите за по-високи постижения.

С цел да бъдат преодолени тези проблеми, както и да се повишат средствата за финансиране на висшето образование и науката и на ефективността от използването им чрез нов модел на финансиране в приетата от Народното събрание Стратегия за развитие на

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

висшето образование за периода 2014-2020 г. в Република България са посочени конкретни мерки:

1. Ежегодно повишаване размера на финансовите средства за висше образование и научни изследвания като дял от БВП.
2. Прекратяване утвърждаването на прием за професионалните направления с най-ниски резултати.
3. Значително диференциране на финансирането според качеството и реализацията във всяко професионално направление – частта от субсидията, която се разпределя според броя на обучавани студенти, постепенно да се намали до 40 на сто, а останалата част да се разпределя въз основа на коефициент за качество на обучението, свързан с обективни количествени критерии като успешна реализация на студентите (процент заети, начална заплата), научни резултати и съотношение между броя на кандидатите и броя на приетите студенти.
4. Въвеждане на нова методика за определяне на диференцираните нормативи за издръжка на обучението на един студент на базата на реалната стойност на обучението по професионални направления.
5. Диференциране начина на предоставяне и размера на студентските стипендии – напр. социални стипендии, стипендии за върхови постижения и стипендии за успех, както и предоставяне на по-високи стипендии в стратегически за страната направления, вкл. чрез веб-системата на МОН (<http://eurostipendii.mon.bg>).
6. Разширяване на източниците на финансиране на ВУ с възможности за технологичен трансфер, връзки с бизнеса, финансов мениджмънт и управление на собствеността, включително интелектуална собственост (чрез изменение на ЗВО).

Очакваните резултати в тази връзка са:

1. Достигнат процент от БВП до 2020 г. в размер на 1,5%, отделен за наука и увеличени средства за висше образование.
2. Значително повишен дял на частните инвестиции в образованието и науката.
3. Разработен и утвърден нов модел на финансиране на системата за висше образование, ориентиран към резултатите от обучението и реализацията на студентите и докторантите.
4. Брой слети и/или закрити професионални направления, несвойствени за дадени ВУ.
5. Подобри академични резултати на студентите в резултат на създадената конкурентна среда.

В приетия План за действие към Стратегията за заложи конкретни дейности в тази връзка:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

---

1. Ежегодно повишаване на размера на финансовите средства за висше образование и научни изследвания като дял от БВП;
2. Прекратяване на утвърждаването на прием за професионалните направления с най-ниски резултати;
3. Диференциране на финансирането според качеството и реализацията на завършилите във всяко професионално направление, независимо от коефициента за професионалното направление към норматива за издръжка на един студент;
4. Въвеждане на нова методика за определяне на диференцираните нормативи за издръжка на обучението на един студент на базата на реалната стойност на обучението по професионални направления;
5. Диференциране на начина на предоставяне и на размера на студентските стипендии – напр. социални стипендии, стипендии за върхови постижения и стипендии за успех; както и предоставяне на по-високи стипендии в стратегически за страната направления, вкл. чрез уеб-системата на МОН (<http://eurostipendii.mon.bg>);
6. Разширяване на източниците на финансиране на ВУ с възможности за технологичен трансфер, връзки с бизнеса, финансов мениджмънт и управление на собствеността, включително интелектуална собственост (чрез изменение на ЗВО).

III. КООРДИНИРАНЕ И СИНЕРГИЯ МЕЖДУ ПРИОРИТЕТИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ, ФИНАНСИРАНИ ПО ТРИТЕ ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ – „НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ”, „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ” И „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТ”

ОП НОИР, са предвидени следните мерки, свързани с подобряване качеството на образованието в рамките на приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“, с бюджет от близо 505 милиона лева, са заложен за изпълнение следните мерки, за периода до 2023 г.:

- Дейности за подобряване на ключовите компетентности на учениците с акцент върху грамотността, уменията за общуване на чужд език, дигиталната компетентност, социалните и гражданските компетентности;
- Въвеждане на модерни технологии и интерактивни методи и средства в образователния процес, включително и на електронно съдържание;
- Разработване, актуализиране и оценка на ефективността на учебни планове и програми;
- Изграждане на модерна защитена образователна среда в училищата, базирана на съвременни съоръжения за ИКТ за онагледяване/представяне на учебния материал и за обезпечаване на специализираните кабинети (физика, химия и др.);
- Внедряване на интелигентни интерактивни системи за общуване с родители и общество;
- Изграждане на облачна среда за образователни услуги и съдържание с надежден комуникационен достъп на потребителите – експерти, педагогически кадри и ученици;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

- Модернизиране на учебния процес чрез внедряване на ИКТ решения за преподаване и учене от разстояние, въвеждане на дистанционна форма за образование и обучение – осигуряване на специализирано оборудване за онлайн сътрудничество и съвместни проекти между институти/висши училища/училища и др.;
- Подобряване на управлението на институциите и процесите в системата на предучилищното и училищното образование, включително в областта на инспектирането;
- Разработване на стандарти за гарантиране на качеството на предучилищното образование с участието на всички заинтересовани страни (включително родителите) и разработване на подходящи за развитието на децата програми и учебно съдържание, които благоприятстват придобиването както на когнитивни, така и на некогнитивни умения;
- Разработване на специализиран модул за овладяване на българския език от деца, чиито майчин език не е български, с цел пълноценна интеграция на децата;
- Ранен скрининг на обучителните трудности с оглед на планиране на адекватна индивидуална подкрепа;
- Насърчаване на семействата за сътрудничество и участие във възпитателно-образователния процес;
- Подкрепа на педагогическите иновации, които увеличат шансовете на децата и учениците за постигане на по-добри образователни резултати;
- Разширяване и усъвършенстване на прилагането на системата за оценяване (външно и/или вътрешно) на резултатите от обучението на учениците на национално, регионално и училищно равнище;
- Измерване на постиженията на учениците в областта на четенето, математиката и природните науки в т.ч. дейности, свързани с участие в национални и международни изследвания, вкл. обучение на педагогически специалисти за прилагане на международни стандарти за оценяване на учениците;
- Въвеждане на система за контрол на качеството на труда на педагогическите кадри;
- Осигуряване на занимания по интереси в целодневната организация на учебния ден в училищата;
- Осигуряване на възможности за разгръщане на творческите способности и изява на децата и учениците чрез дейности за повишаване мотивацията за учене, чрез развитие на специфични знания, умения и компетентности;
- Осигуряване на възможности за обучение, съобразно с индивидуалните потребности на децата и учениците, стимулиране на иновативността и предприемачеството;
- Подкрепа за разработване и реализиране на училищни програми, свързани със спецификата на организация и провеждане на дейности за повишаване мотивацията за учене, чрез развитие на специфични знания, умения и компетентности;
- Осигуряване на достъп до предучилищна подготовка чрез разширяването на възможностите за включване в полудневни групи;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

- Въвеждане на ефективна система за продължаваща квалификация на педагогическите кадри, мотивираща младите хора, съобразно нуждите и професионалното развитие, чрез подкрепа за използване на иновативни методи за преподаване и за начините на овладяване на културното многообразие в класната стая;
- Внедряване, прилагане и оценка на ефективността от стандартизирана диагностика за училищната готовност;
- Разработване, апробиране и изграждане на система за ранно предупреждение, насочена към издирване, активиране и прилагане на мерки за превенция, интервенция и за компенсиране към лица от 5 до 18 годишна възраст в риск от отпадане, отпаднали или никога не посещавали училище с оглед завършване на образование, продължаване на обучение или придобиване на квалификация;
- Разработване и внедряване на модели за обвързване на финансирането на висшите училища с резултатите от обучението и реализацията на студентите;
- Интегриране на въпросите за устойчивото развитие в учебното съдържание и реализация на интердисциплинарни програми за повишаване знанията и уменията на студентите по въпросите на устойчивото развитие и климатичните промени;
- Създаване на национална система за оценяването на придобитите знания, умения и компетентности на завършващите по всяко професионално направление в системата на висшето образование с участието на работодателите;
- Усъвършенстване на системите за управление на висшите училища и въвеждане на системи за наблюдение и контрол;
- Усъвършенстване на системата за акредитация, чрез стимулиране гъвкавостта и прозрачността на външното и вътрешно оценяване на качеството във висшите училища и научните организации;
- Поддържане и усъвършенстване на разработената рейтингова система на ВУ;
- Оптимизиране структурата и дейността на висшите училища чрез подобряване модела на финансиране;
- Използване на HEInnovate като инструмент за самооценка и насърчаване на промени и иновации във висшите училища;
- Насърчаване участието на студенти в различни форми на допълнително обучение като студентски научни клубове, изследователски школи, центрове по предприемачество и др.;
- Предоставяне на студентски стипендии, в т.ч. за стимулиране на обучение в приоритетни за икономиката области, както и на стипендии за специални постижения в науката, инженерно-техническите дейности, педагогическите науки, иновациите и предприемачеството, изкуството, културата и спорта (на конкурсен принцип);
- Чрез интегрирани мерки с програма Еразъм+ ще се осъществяват дейности като: мобилност с цел обмен на опит/практика на студенти, докторанти, постдокторанти, специализанти, млади учени и изследователи от чуждестранни европейски университети и изследователски центрове в България, включително като допълнително финансиране по други програми за мобилност в рамките на ЕС;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

- Подкрепа за мерки за популяризиране на науката и научните изследвания.
  - Подкрепа за квалификация, продължаващо обучение и кариерно развитие на заетите в сферата на науката;
  - Развитие на капацитета и мотивиране на млади специалисти – докторанти, пост-докторанти, специализанти и млади учени в научния сектор, включително и чрез съвместни програми, насочени към научни изследвания с бизнеса;
  - Подкрепа за развитието на докторанти, които реализират „проектна” докторантура в приоритетни за държавата научни области и икономически сектори;
  - Развитие на партньорски мрежи между български и чуждестранни учени, изследователи, докторанти, пост-докторанти, специализанти, млади учени и учители за провеждане на научни изследвания;
  - Създаване на изследователски потенциал и на благоприятни условия за провеждане на научни изследвания, включително чрез привличане на учени от други държави или отваряне на позиции за български учени, които са били на работа в чуждестранни научни организации;
  - Подпомагане на процеса на разпространение на научните резултати, вкл. подпомагане на организирането на национални и международни научни форуми (конференции, семинари, симпозиуми, конгреси, летни училища, състезания);
- Мерки за въвеждане на задължителна, периодична независима оценка на организациите, финансиращи и провеждащи научни изследвания, развойна дейности и иновации, наред със система за регулярен мониторинг и анализ.
- Подкрепа за квалификация, продължаващо обучение и кариерно развитие на заетите в сферата на образованието и обучението;
  - Развитие на капацитета и създаване на стимули за мотивиране и задържане на млади специалисти в системата на предучилищното и училищното образование, напр. чрез:
    - o осигуряване на стипендии на млади педагогически специалисти, заети в системата на предучилищното и училищното образование, които желаят да продължат обучението в образователно-научна степен „доктор” по педагогически науки;
    - o създаване на модел на професионален профил за всяка длъжност от кариерното развитие на педагогическите специалисти, който да определя необходимите компетентности като съвкупност от знания, умения и отношения на педагогическите кадри по степен на образование, вид подготовка и образователна институция;
    - o разработване и въвеждане на модел на атестиране на педагогическите кадри, базиран на професионални стандарти и въвеждане на електронна система за оценяване, като основа за професионално и кариерно развитие;
    - o изграждане на информационна система с регистри на педагогическите кадри и на обучаващите организации и институции;
  - Подобряване на условията за усъвършенстване и придобиване на нови личностни и професионални знания и умения, включително чрез развитие на партньорски мрежи;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

- Развитие на капацитета и мотивиране на млади специалисти във висшето образование, включително и чрез съвместни програми с бизнеса;

- Подкрепа на стажант-учители чрез финансиране на стажантската практика от практическата подготовка на студентите във висшите училища.

Чрез интегрирани мерки с програма Еразъм+: Мобилност с цел обмен на опит и ноу-хау на преподавателския състав в училищното образование, включително и като допълнително финансиране по други програми за мобилност в рамките на ЕС.

- Насърчаване на гъвкави пътеки за учене през целия живот за лицата, необхванати от традиционната образователна система чрез разширяване на спектъра от възможности за учене в т. ч. ограмотвяване на възрастни, курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни степени и за придобиване на степени на професионална квалификация;

- Подкрепа на дейности за подобряване на координацията на заинтересованите страни и за изграждане на механизми за взаимодействие при планирането, изпълнението, мониторинга и оценката на политиката за УЦЖ;

- Разширяване на спектъра от изследвания, анализи и оценки на въздействието за формиране на адекватни политики за образование и обучение през целия живот;

- Подкрепа за дейности по Националната квалификационна рамка и по секторните квалификационни рамки;

- Създаване на условия за информационно осигуряване на процесите в системата за УЦЖ;

- Развитие на системата за кариерно ориентиране (информиране и съветване, консултиране, оценка на компетенциите, наставничество, юридическа помощ, обучение за вземане на решение, формиране на умения за управление на кариерата) за ученици и студенти в системата на образованието;

- Изграждане на функционираща национална система за валидиране на резултати от неформалното образование и самостоятелно учене и насърчаване на използването ѝ от всички възрастови групи над 16 години;

- Популяризиране на ученето през целия живот сред всички слоеве на населението като фактор за личностно развитие, устойчива заетост и социално включване.

- Подкрепа за дейности, свързани с прилагането на кредитната система в професионалното образование като инструмент за натрупване, признаване и трансфер на резултати от формално, неформално обучение и самостоятелно учене с цел придобиване на професионална квалификация и професионално развитие през целия живот, както и за улесняване на транснационалната мобилност на гражданите.

- Въвеждане на гъвкави форми на обучение в професионалното образование, например модулно обучение за придобиване на професионална квалификация и учебна документация, разработена в сътрудничество с представители на бизнеса;

- Въвеждане и прилагане на обучение чрез работа (дуалното обучение) за лица над 16 години

- Подкрепа за дейността на учебно-тренировъчните и/или други форми на учебни или тренировъчни фирми.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

- Поддържане на национална информационна платформа „наука-образование-бизнес“;
- Подкрепа за изграждане на системи за планиране на обучението в зависимост от нуждите на пазара на труда на национално и регионално ниво;
- Стимулиране на образованието в областите на инженерно-техническите и природните науки и в професионалните направления от приоритетните области на икономиката;
- Актуализация на учебни програми и учебни планове в професионалното образование с участие на работодателите;
- Разработване и прилагане на политики и мерки за развитие на „обучение чрез работа“ и подкрепа за провеждане на ефективно практическо обучение в реална работна среда за ученици в професионалните гимназии;
- Подкрепа за практическото обучение на учениците от професионалните гимназии чрез допълнителни практики в реална работна среда;
- Осигуряване на допълнителна практическа подготовка на студенти в реална работна среда;
- Подкрепа на дейности, свързани със създаването на модел на кариерно ориентиране на училищно ниво и модел на връзка на училището с пазара на труда;
- Синхронизиране на механизмите за присъждане на кредити в ПОО и валидиране на резултати от неформалното обучение и самостоятелното учене;
- Подкрепа за развитие на система за осигуряването на качество в ПОО;
- Подкрепа за обучение на наставници за практическо обучение във фирмите при дуалната форма на професионално обучение.